

Uredništvo: Specifične potrebe udruga malih i srednjih poduzetnika za jače uključivanje u socijalni dijalog

Uključenost malih i srednjih poduzeća u socijalni dijalog na nacionalnoj razini uvijek je podrazumijevao intenzivniji angažman u odnosu na veće tvrtke. Kao što smo već pisali u prethodnim izdanjima našeg newsletter-a, mala i srednja poduzeća suočavaju se u tom području s posebnim problemima. Zemlje članice EU-a imaju različite pravne i socijalne okvire koji definiraju sudjelovanje malih tvrtki u socijalnom dijalogu, zbog čega se one razlikuju i u pitanjima snage pojedinih članica i reprezentativnosti udruga malih i srednjih poduzetnika.

Upravo stoga je u sklopu projekta PEGASE, uz potporu UEAPME-a, provedeno istraživanje koje nastoji potaknuti uključenost ovih udruga iz Hrvatske, Češke, Estonije, Mađarske, Malte, Poljske, Rumunjske, Slovenije i Turske u Europski socijalni dijalog. Rezultati istraživanja pokazuju neke zanimljive činjenice o sudjelovanju udruga malih i srednjih poduzetnika u socijalni dijalog, a koji mogu potaknuti njihovu bolju uključenost u cijeli proces.

Ustvari, unatoč gore navedenim razlikama koje postoje među njima, udruge malih i srednjih poduzetnika iz ovih zemalja uspjele su, unutar postojećih nacionalnih okvira, izgraditi svoj status partnera u tripartitnom socijalnom dijalogu. U devet zemalja članica projekta PEGASE, one u potpunosti sudjeluju u tripartitnim institucijama socijalnog dijaloga, koji ima savjetodavnu ulogu. Jedino u Estoniji Vlada može samo neformalno konzultirati

nacionalnu udruhu malih i srednjih poduzetnika.

S druge pak strane, nacionalni socijalni dijalog na bilateralnoj razini posve je drugačije uređen u zemljama koje su uključene u projekt PEGASE. Odnosno, većina udruga malih i srednjih poduzetnika ne sudjeluju u izravnim pregovorima ili procesu potpisivanja kolektivnih ugovora. Najbrojniji su pregovori na razini poduzeća, a radnici imaju izravan odnos s poduzetnicima. Dakle, u malim i mikro tvrtkama, socijalni dijalog uglavnom se odvija na razini poduzeća, no on, zbog veličine i organizacije rada u ovakvim tvrtkama, nije institucionaliziran, što vrijedi i za sve ostale europske zemlje. ETUC i UEAMPE svjesni su ove situacije, što su i potvrdili donošenjem zajedničke deklaracije o socijalnom dijalogu, koja, između ostalog, navodi: "ETUC i UEAPME naglašavaju ulogu i korist socijalnog dijaloga između poslodavaca i radnika te njihovih predstavničkih organizacija na svim razinama za modernizaciju organizacije rada. UEAPME i ETUC zajedno prepoznaju specifične uvjete i kvalitetu radnog okruženja u malim tvrtkama te su svjesni koje posljedice to ima po organizaciju i predstavništvo zaposlenika".

Kvalitetan socijalni dijalog unutar jednog sektora ili na određenom zemljopisnom području predstavlja najbolji temelj na kojem male tvrtke mogu strukturirati socijalni dijalog i na kojem udruge malih poduzetnika mogu ostvariti uzajamno priznavanje sa sindikatima. Na taj način socijalni partneri, a posebice poslodavci, mogu objediniti resurse i kompetencije te sklopiti sporazume koji su prilagođeni i najmanjim tvrtkama.

Uzajamno priznavanje unutar socijalnog dijaloga umnogome ovisi i o koordinaciji rada udruga malih i srednjih poduzetnika s ostalim udrugama poslodavaca. Iako je uloga udruga poslodavaca u tripartitnom socijalnom dijalogu posve jasna, nije dovoljno vidljiva u bilateralnom dijalogu.

Kada je riječ o srednjoročnom ili dugoročnom razvoju socijalnog dijaloga, što je pitanje usko vezano uz institucionalnu organizaciju nacionalnog socijalnog dijaloga, može se govoriti o pozitivnom stajalištu svih udruga malih i srednjih poduzetnika te aktivnostima kojima se nastoji poboljšati njihova uključenost u proces.

U odnosu na prošlost, ove udruge sada su više svjesne koristi sudjelovanja u socijalnom dijalogu za rast svojih organizacija, što se mora odražavati i u načinu na koji komuniciraju sa svojim članicama. Udruge malih i srednjih poduzetnika mogu rasti samo onoliko koliko mogu pokazati svojim članicama da rade u njihovu korist te da

U OVOM BROJU ČITAJTE:

STR. 2 Održan drugi radni sastanak PEGASE mreže u Bruxellesu

STR. 2/3 U fokusu: Korištenje sredstava iz ESF-a u Poljskoj, sestrinske organizacije pružaju potporu izgradnji kapaciteta u Belgiji

STR. 3 Europski socijalni fond 2014. – 2020.: vrijeme da djeluju socijalni partneri

HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA
CROATIAN CHAMBER OF TRADES AND CRAFTS

CEA
Croatian Employers' Association

U FOKUSU:

Korištenje sredstava iz Europskog socijalnog fonda za izgradnju kapaciteta – perspektiva Poljske obrtničke udruge (ZRP)

Financijska perspektiva za razdoblje 2007. – 2013. ponudila je nacionalnim socijalnim partnerima povoljne uvjete za izgradnju ili poboljšanje kapaciteta, prvenstveno zahvaljujući posebnim člancima i referencama u općim propisima i Uredbama Europskog socijalnog fonda (ESF).

U jeku aktualne rasprave i angažmana dionika oko oblikovanja ESF-a za buduće razdoblje, korisno je prisjetiti se koje preduvjete socijalni partneri moraju zadovoljiti za učinkovito korištenje instrumenata ESF-a.

ZRP smatra da financijsko razdoblje 2007.-2013. nije bilo idealno za udruge malih i srednjih poduzetnika. Propisi ESF-a, ali i nacionalno zakonodavstvo, ponekada su se činili presloženim za male i srednje poduzetnike i obrtnike. Od početka su bile prisutne raznorazne prepreke, a neke su se pojavile kasnije. Unatoč tome, ZRP je uspio podnijeti i provesti niz projekata koji se financiraju iz ESF-a, a koji nastoje ojačati njihove kapacitete. Naše regionalne obrtničke komore i udruge malih poduzetnika bile su iznimno uspješne u tom procesu.

Iz naše perspektive, možemo navesti sljedeće preduvjete za uspjeh:

- Dugoročno i raznoliko iskustvo koje se temelji na sudjelovanju na različitim projektima Europske unije (uključujući PHARE i EQUAL u prošlosti, te proračunske linije Europske komisije), s posebnim naglaskom na komponente socijalnog dijaloga i/ili socijalne politike
- Iskustvo rada u partnerstvima i mrežama u provedbi zajedničkih projekata i inicijativa (UEAPME, sindikati, udruge poslodavaca, nevladine udruge, centri za istraživanje i sl.) i uključenost dionika s kvalitetnim komunikacijskim vještinama i multikulturalno iskustvo.
- Formalni status reprezentativnog socijalnog partnera uz sudjelovanje u procesu donošenja odluka koje je rezervirano za partnere, posebice u smislu Nacionalnih strateških referentnih okvira i programa na nacionalnoj i regionalnoj razini (u svim fazama: priprema, provedba, praćenje i evaluacija).
- Istodobno unaprjeđenje znanja zaposlenika ZRP-a u dvama područjima: socijalni dijalog i njegovi instrumenti te financiranje iz fondova Europske unije

Bez obzira na rezultate aktualne rasprave o Europskom socijalnom fondu u razdoblju 2014. – 2020., vrijednosti koje smo naveli neće prestati važiti niti izbljedjeti.

Edyta Doboszynska, ZRP, Poljska

Drugi radni sastanak u Bruxellesu

Drugi radni sastanak projekta PEGASE o socijalnom dijalogu u EU-u održan je 12. i 13. lipnja u Bruxellesu.

Članovi mreže PEGASE sastali su se po drugi put na radnom sastanku u prostorijama UEAPME-a kako bi raspravljali o izgradnji kapaciteta socijalnih partnera i poslovnih udruženja malih i srednjih poduzetnika. Gđa Volozinskis, ravnateljica za socijalna pitanja, srdačno je pozdravila sudionike i podsjetila ih koja je svrha projekta. U jutarnjem dijelu sastanka analizirali su se rezultati istraživanja o preduvjetima za osnivanje udruge malih i srednjih poduzetnika na temelju poslovnih interesa i o njihovom statusu u procesu socijalnog dijaloga. Istraživanje su proveli UEAPME i Akademija u Avignonu. Rezultati istraživanja potvrdili su poteškoće s kojima se susreću mali poduzetnici u pitanjima samoorganizacije i održivosti te podrške koja im je potrebna od strane vlade ili većih poslovnih udruha. Ipak, naglašena je uloga jakih i utjecajnih udruha malih i srednjih poduzetnika u osiguranju demokratičnosti i njihovog sudjelovanja u socijalnom dijalogu na svim razinama, vodeći računa o njihovoj raznolikosti.

G. Hoffmann, UEAPME, i g. Palmieri, Akademija u Avignonu, predstavili su rezultate naknadnog upitnika o gospodarskim odnosima i ulozi malih i srednjih poduzetnika koji je, uz inicijalni upitnik, poslan članovima. U svjetlu slabe prisutnosti malih i srednjih poduzetnika u kolektivnim pregovorima i bipartitnom socijalnom dijalogu, razgovaralo se o učinkovitijem i obuhvatnijem objedinjavanju resursa i povezivanju na sektorskoj ili teritorijalnoj razini, kao i o boljem iskorištavanju instrumenata koji su metodološki i sadržajno prilagođeni potrebama malih poduzeća.

U poslijepodnevnom dijelu sastanka, dva

viša stručnjaka iz članica UEAPME-a iz Poljske i Belgije predstavili su konkretne slučajeve iz prakse. Tako je gđa Doboszynska iz Poljske obrtničke udruge (ZRP) iznijela primjer dobrog korištenja sredstava iz Europskog socijalnog fonda u Poljskoj. Naglasila je važnost čvrstog pravnog temelja i definiranog statusa ZRP-a kao socijalnog partnera koji može utjecati na korištenje ESF-a u Poljskoj, te pozitivno znanje i iskustvo koje je ZRP stekao sudjelovanjem u socijalnom dijalogu, uključujući i sudjelovanje u projektima financiranim sredstvima iz Europskog socijalnog fonda (*vidi kolumnu lijevo*).

G. Willems sudionike je upoznao s različitim projektima koje provodi UNIZO, a koji nastoje pružiti potporu razvoju udruha malih i srednjih poduzetnika u novim zemljama članicama i zemljama kandidatkinjama. One mogu imati koristi od intenzivnije suradnje sa sestrinskim organizacijama, uključujući i prekograničnu suradnju, razmjenu znanja i primjera dobre prakse u privlačenju novih članova i povećanju predstavnosti izradom usluga koje su prilagođene članovima. (*vidi kolumnu na sljedećoj stranici*).

Tijekom rasprave o mrežnim stranicama i newsletter-u PEGASE projekta, g. Longu, službenik za obnose s javnošću u UEAPME-u, sudionicima sastanka iznio je novosti vezane uz tu temu. Predstavio je poboljšanu mrežnu stranicu projekta, s dijelom rezerviranim "samo za članove", za koje su članovi primili lozinke za pristup. Tema rasprave bila su moguća poboljšanja postojeće mrežne stranice i newsletter-a, posebice u tehničkom smislu dodavanja sadržaja i ažuriranja. Svi su članovi pozdravili inicijativu izdavanja newsletter-a kojeg smatraju korisnim alatom za diseminaciju među domaćim članicama.

Gđa Volozinskis zaključila je radni dan istaknuvši potrebu daljnjeg osmišljavanja oblika i sadržaja budućih aktivnosti PEGASE mreže nakon trećeg i posljednjeg sastanka članova u listopadu. Članovi PEGASE mreže pozvani su na sudjelovanje u Odboru za socijalna pitanja sljedeći dan.

Europski socijalni fond 2014.-2020.: vrijeme da djeluju socijalni partneri

U listopadu 2011. godine Europska komisija objavila je svoj prijedlog Uredbe o Europskom socijalnom fondu, kao dijelu paketa za strukturne fondove i kohezijski fond za razdoblje 2014. – 2020. Uredbu moraju usvojiti Europski parlament i Vijeće. Novi prijedlog umnogome se oslanja na dugoročni zahtjev UEAPME-a za partnerstvom i "vladavinom na više razina", odnosno, učinkovitom sudjelovanju dionika iz javnog i privatnog sektora, uključujući i socijalne partnere unutar kohezijske politike na svim razinama.

Europski socijalni fond (ESF) glavni je instrument za provedbu strategije "Europa 2020" u područjima zapošljavanja, tržišta rada, mobilnosti, obrazovanja i usavršavanja te socijalne uključenosti. Pomaže u prevladavanju gospodarske krize i potiče oporavak.

Od samog početka, UEAPME je pozitivno ocijenio proračunski udio za strukturne fondove, posebno za aktivnosti kojima se jača konkurentnost malih tvrtki i inovacije, u skladu sa strateškim ciljevima "Europe 2020".

Kada je riječ o ESF-u, članice UEAPME-a usuglasile su se oko sljedećeg:

- načelo koncentracije ograničeno je na četiri prioriteta, s tima da su nezaposlenost mladih i borba protiv nezaposlenosti najvažniji prioritet;
- novo načelo koje se temelji na iskorištavanju više fondova;
- uvođenje načela "vlдавine na više razina" i partnerstva koja su primjenjiva na strukturne fondove;
- sudjelovanje socijalnih partnera u nacionalnim partnerskim sporazumima, Operativnim programima i programima evaluacije;
- lakša administrativna i financijska procedura;
- projekti koji su orijentirani na rezultate;
- daljnja potpora izgradnji kapaciteta socijalnih partnera kako bi na prikladan način mogli ispunjavati svoju ulogu ključnih gospodarskih čimbenika.

Istodobno, definirali smo i neka problematična područja:

- kada je riječ o partnerstvu, naglasak je na boljem prepoznavanju posebne uloge socijalnih partnera u tematskim ciljevima, uključujući zapošljavanje i obrazovanje i vještine, te cjeloživotno učenje.

- kada je riječ o područjima koja zahtijevaju prioritarno ulaganje, naglasak mora biti na strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, uvođenju pripravništva i sustavu prebacivanja zaposlenika na druga radna mjesta unutar iste tvrtke.

Nažalost, želimo izraziti zabrinutost zbog

aktualne rasprave u Vijeću koja stavlja u pitanje partnersko načelo.

Kako bi odgovorili na tu zabrinjavajuću tendenciju, europski socijalni partneri podnijeli su zajedničko pismo Europskom parlamentu upozoravajući na rizik da se socijalni partneri posve isključe iz ESF-a. Pozdravili smo donošenje "Europskog kodeksa" o partnerstvu i naglasili potrebu za daljnjim razvojem socijalnog dijaloga jačanjem kapaciteta socijalnih partnera. Zajednički smo zatražili od zemalja članica da se obvežu osigurati 2% resursa ESF-a za aktivnosti socijalnih partnera. Inzistirali smo da socijalni partneri imaju pristup tehničkoj pomoći kako bi ojačali svoje kapacitete i definirali koordinaciju i reprezentativnost u odborima i procedurama donošenja odluka, kojima se definiraju i provode Operativni programi na svim razinama.

Europski parlament sada priprema svoje izvješće koje će biti usvojeno u Odboru za zapošljavanje u srpnju. Izvjestiteljica za ovo područje, gđa Morin-Chartier pozdravila je partnersko načelo i intenzivniju uključenost socijalnih partnera i civilnog društva u proces donošenja odluka.

Suprotno tome, Vijeće nastoji oslabjeti partnersko načelo koje nalaže sudjelovanje socijalnih partnera i obvezu ugovorenog proračuna za izgradnju kapaciteta i izgradnju socijalnog dijaloga.

Vijeće Europske unije usvojilo je 26. lipnja **[paket o koncentraciji po područjima \(u originalu: "Thematic concentration"\)](#)**, što predstavlja jedan od šest paketa koji su tema pregovora o strukturnim fondovima, a u koje pripada i ESF.

Dakle, vrijeme je da nacionalni socijalni partneri lobiraju u svojim vladama kako bi ishodili potrebna sredstva za izgradnju kapaciteta socijalnih partnera i kako bi osigurali punu provedbu načela partnerstva i "vlдавine na više razina".

U FOKUSU:

Sestrinske organizacije pružaju potporu izgradnji kapaciteta udruga malih i srednjih poduzetnika – aktivnosti flamanske udruge malih i srednjih poduzetnika, (UNIZO)

Još od početka 1990-ih, UNIZO provodi projekte izgradnje kapaciteta sestrinskih organizacija u novim zemljama članicama u tri glavna područja: socijalni dijalog i predstavljanje interesa, usluge za članove - poduzetnike i organizacijska struktura.

U području " socijalni dijalog i predstavljanje interesa" UNIZO je istaknuo da je važno pretočiti rezultate postignute u socijalnom dijalogu i predstavljanje interesa donositeljima odluka u konkretne situacije koje su korisne za članove-poduzetnike. Na taj bi način i oni bili voljniji plaćati članarinu. Status prepoznatog socijalnog partnera pruža potrebnu vjerodostojnost pred donositeljima odluka i jača sposobnost sudjelovanja u procesu donošenja odluka na svim razinama.

Osim prihoda od članarina, udrugama malih i srednjih poduzetnika na raspolaganju su i sredstva iz projekata koje sufinanciraju nacionalne vlade ili Europska unija, te prihodi od sponzorstva ili naknada za pružanje usluga. Mogu se protezati kroz cijeli "životni vijek" jedne tvrtke: od pružanja informacija i podrške novim tvrtkama to programa mentorstva i kontrolnih lista kojima se olakšava svakodnevno upravljanje i savjetovanje.

Raspravljalo se i o nekoliko prijedloga o tome na koji način je najbolje organizirati udruge malih poduzetnika i uspostaviti partnerstva, poput moguće suradnje sa sektorskim organizacijama, udruživanja s malim tvrtkama - pružateljima usluga, sustava osposobljavanja za obrtnike, uspostave organizacija za specifične ciljne skupine.

UNIZO ne samo da je doprinio izgradnji kapaciteta sestrinskih organizacija, nego je i poboljšao suradnju između njih te potaknuo prekograničnu suradnju i razmjenu iskustva, što je rezultiralo novim idejama i analizom najbolje prakse.

Véronique Willems
UNIZO
Belgija

socijalni dijalog, i na nacionalnoj i na europskoj razini, predstavlja platformu s koje se brane njihovi interesi.

Uzimajući u obzir neke zanimljive elemente koji karakteriziraju socijalni dijalog i koji su se iskristalizirali kroz aktivnosti projekta PEGASE, mogu se definirati neke specifične potrebe udruga malih i srednjih poduzetnika za bolju uključenost u socijalni dijalog.

Zajedničko sudjelovanje u institucijama tripartitnog socijalnog dijaloga može se vrednovati kako bi se utvrdili sljedeći koraci u procesu uzajamnog prepoznavanja socijalnih partnera u malim i srednjim tvrtkama. S takvom polaznom točkom udruge malih i srednjih poduzetnika mogu poticati različite oblike sudjelovanja u nacionalnom socijalnom dijalogu na međusektorskoj razini, kao što su prethodne konzultacije, sudjelovanje u pregovorima o statusu, pomoć i potpora.

Kako bi se uspjelo u tom pokušaju, preporučljivo je ocijeniti mogućnost pune suradnje s ostalim poslovnim udruženjima i udrugama, kako bi se osnažila njihova uloga i izbjegla rascjepkanost, a sve u cilju jačanja interesa malih i srednjih poduzetnika u socijalnom dijalogu.

Kao što je već spomenuto, pregovori na razini poduzeća mogu biti polazna točka za artikuliranje potreba malih tvrtki u socijalnom dijalogu, razvoj pregovaračkih vještina poduzetnika i organizacije i unaprjeđenja sveobuhvatnog socijalnog dijaloga i uključenosti u socijalni dijalog na sektorskoj ili teritorijalnoj razini.

Utjecaj europskog socijalnog dijaloga vidljiv je u mnogim primjerima. Jasna je povezanost između potpisanih kolektivnih ugovora u zemljama članicama projekta PEGASE i ishoda europskog socijalnog dijaloga, a postoje i reference na aktivnosti na europskoj razini u područjima kao što su stres, uznemiravanje ili zlostavljanje na radnom mjestu, rad na daljinu i sl. U Poljskoj su ova pitanja razriješena pozivajući se na Europski socijalni dijalog. U Češkoj se raspravlja o pitanjima poput "inkluzivnog tržišta rada"; kontinuiranog usavršavanja, cjeloživotnog obrazovanja, jednakosti spolova, stresa na radnom mjestu i zlostavljanja, starenja stanovništva, umirovljenja i nasilja. U Hrvatskoj se određeni gospodarski sektori (poput izdavača) jasno pozivaju na Europski socijalni dijalog.

Sva navedena načela sudjelovanja udruga malih i srednjih poduzetnika u procesu mogu utjecati na unaprjeđenje njihovog statusa u procesu.

U konačnici, pozivanje na ishode Europskog socijalnog dijaloga je važan instrument koji pomaže udrugama malih poduzetnika da definiraju i izraze potrebe malih i srednjih tvrtki, ali i potakne uključenost socijalnog dijaloga u strategiju rasta udruga, osnaži njihove članice i proširi predstavništvo diljem zemlje.

Blando Palmieri

Akademija u Avignonu

O projektu PEGASE

Projekt PEGASE nastoji ojačati kapacitete 11 udruga obrtnika i malih i srednjih poduzetnika koje su članice UEAMPE-a u sedam "novih" zemalja članica i dvije zemlje kandidatkinje potičući tako njihovo aktivno sudjelovanje u Europskom socijalnom dijalogu.

Glavna postignuća projekta trebaju biti:

- a) nacionalne organizacije / udruženja jasnije razumiju postupke i procese donošenja odluka u socijalnom dijalogu unutar EU-a,
- b) informacije su prilagođene malim i mikro poduzećima i
- c) ojačani su kapaciteti malih i mikro poduzeća u oblikovanju interesa u pitanjima Europskog socijalnog dijaloga

Ovaj projekt provodi UEAPME uz podršku Akademije u Avignonu.
Projekt je započeo 28. studenog 2011. i provodi se 13 mjeseci do kraja prosinca 2012. godine.

Ovaj projekt financira Europska unija.